

Для з'ясування умовного еталона норми мовленнєвого розвитку ми й сьогодні послуговуємося щоденниковими записами О.М. Гвоздева (публікація 1949 р.), який логітюдно фіксував мовлення свого сина Євгена, а потім супроводжував свої записи лінгвістичним коментарем (повний щоденник було опубліковано у 1981 році) [2].

Підсумуємо. На жаль, ґрунтовних спостережень за розвитком мовних і мовленнєвих здібностей в українських дітей поки ще не існує. Це може бути предметом подальших наукових розвідок сучасних дослідників дитячого мовлення.

Список використаних джерел:

1. Бутон Ш.П. Развитие речи // Психолінгвістика: збірник статей [Переклади] / Сост. А.М. Шахнарович. – М.: Прогресс, 1984. – С. 307-323.
2. Гвоздев А.Н. Развитие словарного запаса в первые годы жизни ребенка / А.Н.Гвоздев. – Куйбышев: Изд-во Саратов. универ., 1990. – 104 с.
3. Крутій К. Л. До питання розвитку мовних і мовленнєвих здібностей у дітей дошкільного віку / К.Л.Крутій // Актуальні проблеми дошкільної освіти в Україні: збірник наукових робіт / Укладачі Зданевич Л.В., Машкіна Л.А., Миськова Н.М., Пісоцька Л.С. – Хмельницький: ХГПА, 2017. – Вип. 13. – У 2-х ч. – Ч.І. – 216 с. – С. 172-178.
4. Крутій К.Л., Зданевич Л.В. Дитячі оказіоналізми як продукт мовної системи та феномен дитячого мовлення / К.Л.Крутій, Л.В.Зданевич // Інноваційні технології в дошкільній освіті: Збірник абстрактів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Переяслав-Хмельницький, 28-29 березня 2018 р. / за заг. ред. Л. О. Калмикової, Н. В. Гавриш. – Переяслав-Хмельницький: ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2018. – С.27-28.
5. Крутій К.Л. Методика проведення індивідуальних занять з мовленнєво-пасивними дітьми дошкільного віку. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2003. – 302 с.
6. Крутій К. Л. Створення мовленнєвого середовища: теоретичні засади і практична реалізація / Катерина Крутій. - [2-ге вид.]. - Запоріжжя : ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2006. - 168 с.
7. Крутій К.Л. Теорія і практика формування граматично правильного мовлення в дітей дошкільного віку (на матеріалі морфології і словотворення). – Автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.02 / Нац. пед. ун-т. ім. М.П. Драгоманова. – К., 2005. – С. 2.
8. Лазаренко Н. Культура мовлення як невід'ємна складова ключових компетентностей сучасного педагога / Н. І. Лазаренко // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство) : Збірник наукових праць / [гол.ред. Н. І. Іваницька]. – Вінниця : ТОВ «Фірма «Планер», 2016. – Вип.23. – С.36-42.

МЕТОДИКА АВА. ГЛОБАЛЬНЕ ЧИТАННЯ

Кубарь Вікторія, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Хіля Анна, кандидат педагогічних наук

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

ABA METHODOLOGY. GLOBAL READING

Kubar Victoria, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. В даній статті ми пропонуємо вашій увазі питання організації асистентом вчителя співпраці з дитиною з розладами спектру аутизм за допомогою методу АВА, зокрема глобального читання. Розкриваючи

покрокову модель роботи із мовленнєвими навичками дитини для подальшої роботи над комунікацією з оточуючими людьми.

Ключові слова: *діти з інвалідністю, діти з розладами спектру аутизм, асистент вчителя, глобальне читання.*

Abstract. *In this article, we bring to your attention the issue of organizing a teacher's assistant with a child with autism spectrum disorders using the ABA method, in particular global reading. Expanding the step-by-step model of working with the child's speech skills for further work on communication with others.*

Keywords: *children with disabilities, autism, teacher's assistant, global reading.*

На сьогодні поняття «аутизм» широко увійшло у шкільний загальноосвітній простір як означення комплексного порушення розвитку, що включає проблеми з соціальною взаємодією, освоєнням мови і цілим рядом емоційних, когнітивних, рухових і сенсорних здібностей, а також відставанням в розвитку цих здібностей [3]. Як зазначають науковці, в дітей з розладами спектру аутизм часто спостерігаються специфічні форми поведінки, наприклад, обертання навколо своєї осі, вибудовування іграшок в ряд, безцільне і безглузде повторення слів. Така специфіка розвитку дітей стає одним із критеріїв їх «ненаучуваності» та поступового «викидання» із соціально-активного життя. Не вміння, а часто не бажання шукати нові підходи та шляхи до адаптації такої дитини у школі спричиняють низку соціальних проблем, так званий «соціальний вивих», який супроводжує дитину та її сім'ю усе подальше життя [4].

Досить часто діти з розладами спектру аутизм сприймають оточуючий світ лише через прості візуальні образи. Тому, звичайні методи навчання не можуть бути ефективними у роботі з такими дітьми. Таких дітей можна порівняти із персонажем дитячого мультиплікаційного фільму – «Лунтіком», який потрапив в зовсім нове середовище і лише за допомогою друзів зміг подолати усі перешкоди. Так само і діти з розладами спектру аутизм можуть поступово за підтримки «дружніх дорослих» подолати перешкоди у комунікації та соціалізації, змінити своє життя на краще.

Одним із ефективних методів, який широко використовується у всьому світі є метод прикладного аналізу поведінки – АВА. Цей метод як покрокова комп'ютерна програма в якій відсутні незрозумілі елементи, немає спонтанних та неочікуваних наслідків дій, а лише дія та очікуваний результат [5]. АВА не є однорідною системою, ця методика адаптується і підбирається індивідуально під кожну дитину, так само як комп'ютерна програма з врахуванням особливостей дитини, ступеня прояву аутизму та комунікативних навичок.

Ми спробуємо зупинитися на одному з методів АВА - методі глобального читання, що підкріплений візуальним супроводом (використання карток із зображеннями). Асистент вчителя, який працюватиме за такою методикою може допомогти дитині поступово почати читати та розуміти прочитане. Крім того, за сприяння дорослого, наприклад коли дитина йде у школу і, їй важко адаптуватись, ми можемо зробити наступне: якщо дитині важко чекати своєї черги, щоб відповісти на запитання, асистент може запропонувати їй листок і ручку. Поки дитина напише відповідь підійде її черга і, дитина зможе відповісти на поставлене запитання.

Алгоритм глобального читання складається з трьох кроків:

- Крок 1. Глобальне читання починається з трьох картинок і повністю написаних слів. Дитина по першій букві підписує картинку і, за методикою прикладного аналізу поведінки за кожну правильну відповідь отримує жетон, коли зібрали усі жетони дитина отримує «приз» для підтримки мотивації.
- Крок 2. Під картинкою пишемо повне слово, а потім ділимо це ж слово на склади і вчимо склади, на заключному етапі цього кроку дитина сама має складати слова без підказки.
- Крок 3. На цьому етапі за допомогою глобального читання ми тренуємо візуальне сприйняття, пам'ять, концентруємо увагу, вчимо склади та мотивуємо дитину.

Як показує історія - за таких дітей треба і варто боротись, адже серед них ми можемо знайти таких відомих людей як Вольфганг Амадей Моцарт (австрійський композитор), Альберт Ейнштейн (фізик-теоретик один із засновників сучасної теоретичної фізики, лауреат Нобелівської премії), Білл Гейтс (американський підприємець, найбагатша людина у світі) та багато інших особистостей. Тому, на нашу думку, головне в інклюзії – успішна дитина, коли дитина успішна, вона щаслива. Адже таких дітей потрібно готувати і до школи, і до самостійного життя поділяючи «великі цілі на сто малих» і поступово їх виконувати, для того щоб кожна дитина з інвалідністю та її однолітки були щасливими дітьми та творили наше спільне майбутнє.

Список використаних джерел:

1. Король А.В. Мовленнєва картка з картинками: логопедичне обстеження рівня мовленнєвого розвитку дитини / А. В. Король. – Вид. 2-ге, зі змін. і доп. – Тернопіль : Мандрівець, 2018. – 24 с.
2. Крутій К.Л. Інтерпретація результатів діагностики мовлення пасіонарних дошкільників / Сучасні соціокультурні та психолого-педагогічні координати розвитку дитини: Матеріали Всеукраїнської (з міжнародною участю) науково-практичної конференції (19-20 квітня 2018 року, м. Тернопіль) / За заг. ред. Б. Б. Буяка, В. М. Чайки, М. О. Орап. – Тернопіль : Вид-во Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, 2018. – С.74-77.

3. Руководство учителя по синдрому Аспергера. – Режим доступа: <http://www.aspergers.ru/node/156>. – Название с экрана.
4. Хіля, А.В. Виховання у дітей з функціональними обмеженнями ціннісного ставлення до життя засобами арт-терапії [Текст] : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Хіля Анна Вікторівна ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2017. – 339 с.
5. Шрамм, Р. Детский аутизм и АВА: АВА (Applied Behavior Analysis) : терапия, основанная на методах прикладного анализа поведения / Роберт Шрамм, пер.с англ. З. Измаиловой-Камар; науч. ред. С. Анисимова. – Екатеринбург : Рама Паблишинг, 2013. – 208 с.

ДІЯЛЬНІСТЬ ВОЛОНТЕРСЬКИХ ЗАГОНІВ ЯК НАПРЯМОК РОБОТИ ПЕДАГОГА-ОРГАНІЗАТОРА

*Кузнєцова Людмила, викладач-методист вищої категорії
Барський гуманітарно-педагогічний коледж
імені Михайла Грушевського (Україна)*

PRACTICE OF VOLUNTEER UNITS AS A DIRECTION OF WORK OF PEDAGOGUE-ORGANIZER

*Kuznietsova Liudmyla, teacher-methodologist of the highest category
Bar Humanitarian Pedagogical named after Hrushevsky (Ukraine)*

***Анотація.** У статті окреслено науково-педагогічні засади діяльності волонтерських загонів як напрямок роботи педагога-організатора, описано досвід роботи волонтерського загону «Дзвіночок», до складу якого входять студенти Барського гуманітарно-педагогічного коледжу імені М. Грушевського- майбутні педагоги-організатори.*

***Ключові слова:** Волонтерська діяльність, соціальна активність, люди з інвалідністю, розвиток особистості.*

***Abstract.** the article outlines the scientific and pedagogical activities principles of volunteer units as a direction of work of a teacher-organizer. It describes the experience of a volunteer unit «Dzvinochok» which consists of future pedagogue-organizers, students of the Bar Humanitarian Pedagogical Hrushevsky College.*

***Keywords:** Volunteer activities, social activity, people with disabilities, personality development.*

В Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді зазначається, що «Інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні, європоцентричність, пробудження громадянської і громадської ініціативи, виникнення різних громадських рухів, розповсюдження волонтерської діяльності, які накладаються на технологічну і комунікативну глобалізацію, міграційні зміни всередині суспільства, ідентифікаційні і реідентифікаційні процеси в особистісному розвитку кожного українця, відбуваються на тлі сплеску інтересу і прояву патріотичних почуттів і нових ставлень до історії, культури, релігії, традицій і звичаїв українського народу» [1, с. 19].